

کتاب

کدام دستگاه متولی هدفمندی یارانه‌ها بود؟

در آن سال‌ها به تازگی وزارت رفاه تشکیل شده بود و اتفاقاً بر اساس برنامه چهارم یکی از وظایف وزارت رفاه همین موضوع هدفمندی یارانه‌ها بود. اما مسأله این بود که هدفمندی یارانه‌ها آنقدر در اجرا گسترده بود که یک وزارتخانه قادر به اجرای آن نبود. مثلاً بحث قیمت‌گذاری حامل‌ها باید در سازمان برنامه و بودجه و وزارت نفت طراحی می‌شد. پرداخت یارانه و شکل پرداخت آن به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت بازرگانی مرتبط بود، مدیریت منابع آن به سازمان برنامه و بودجه و وزارت اقتصاد مربوط می‌شد، همچنین هماهنگی سیاست‌های پولی و مالی آن نیز از وظایف سازمان برنامه و بانک مرکزی بود. بنابراین متولی آن نباید یک وزارتخانه مشخص باشد بلکه باید نهاد دولت و در رأس آن رئیس جمهور این وظیفه را برعهده می‌گرفت و البته مجلس و سایر قوا نیز در این میان طبیعتاً نقش بالایی داشتند.

طرح تحول اقتصادی چگونه شکل گرفت؟

هدفمندی یارانه‌ها در برنامه چهارم توسعه به دو ماده ۳ و ۹۵ محدود می‌شد که بسیار کلی بود، در حالی که ما به یک نقشه راه و مجموعه‌ای از اقداماتی که باید با توالی و زمانبندی مشخص در کشور اجرا می‌شدند، نیاز داشتیم که تمام این کارها در قالب طرح تحول اقتصادی به خوبی صورت پذیرفت

در طول جلسه اصرار من این بود که قادر به انجام این کار نیستم و اصرار ایشان بر این بود که تو می‌توانی بر راحتی وظیفه سخنگویی را انجام دهی. دائماً از تجربیات خودش برایم می‌گفت و اینکه اگرچه ممکن است در اوایل اشتباهاتی داشته باشی، اما چون استاد دانشگاه هستی خیلی زود کار را یاد می‌گیری. احمدی‌نژاد معتقد بود این کار نیاز به فردی دارد که دانش اقتصادی داشته باشد و البته چهره سیاسی هم نباشد. جلسه حدود سه ربع طول کشید و در نهایت من به عنوان سخنگو مشغول به کار شدم

گزارش

● در ابتدا از نحوه ورودتان به دولت بگویید. اینکه برای اولین بار چه سالی و از چه طریق وارد دولت شدید؟

در سال ۱۳۷۹ با مدرک دکترای اقتصاد از دانشگاه فارغ‌التحصیل شدم. در سال ۸۰ زمانی که محمد شریعتمداری وزیر بازرگانی و فرهاد دژپسند معاون اقتصادی وزارتخانه بود با دعوت ایشان مسئولیت اداره کل برنامه‌ریزی و توسعه وزارت بازرگانی را برعهده گرفتم. بعد از یک سال چون عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی شدم مجبور به استعفا از مسئولیت در وزارت بازرگانی شدم اما مجدداً و بعد از یک سال به عنوان

از شماره امروز، کتاب «درس‌هایی از هدفمندی یارانه‌ها»، نوشته میثم و مهدی مهرپور در سال ۹۸ را مرور و منتشر خواهیم کرد. کتاب که مربوط به اجرای هدفمندی یارانه‌ها در دولت محمود احمدی‌نژاد است، در ۱۰ فصل در قالب گفت‌وگو با محمدرضا فرزین، دبیر ستاد هدفمندی یارانه‌ها در دولت‌های نهم و دهم تهیه شده است. این کتاب در فصول مختلف به شکل‌گیری طرح تحول اقتصادی، طرح تحول مالیاتی، اقدامات پیش از اجرای گام اول، شناسایی خانوارها، قیمت‌گذاری حامل‌های انرژی، آرد و نان پرداخته است. همچنین در بخش‌های دیگری نیز به مباحث پیرامون اجرای گام اول هدفمندی، پاسخ به سؤال چرا یارانه نقدی، اقدامات دولت برای اجرای گام دوم هدفمندی یارانه‌ها و در بخش پایانی نیز به تلاش و نژوئلا برای هدفمندی یارانه‌ها پرداخته است.

مشاور و سپس مدیر کل بهره‌وری وزارتخانه شروع به کار کردم. اولین تجربه همکاری با دولت در این سال‌ها شکل گرفت. آن سال‌ها محیط کاری بسیار خوبی داشتم. در زمان دانشجویی در سطح برنامه‌ریزی بنگاه‌های اقتصادی کار کرده بودم و با مفاهیم برنامه‌ریزی استراتژیک کاملاً آشنا بودم. تجربه خوبی هم داشتم، اما به هر حال برنامه‌ریزی در وزارتخانه بازرگانی و اقتصاد کاملاً متفاوت بود و باید با ادبیات برنامه‌ریزی توسعه و بویژه برنامه‌های توسعه آشنا می‌شدم.

● با تغییر دولت، همچنان در وزارت بازرگانی مشغول به کار

دادام. قرار شده جلسه‌ای حضوری با رئیس جمهور داشته باشیم و در این خصوص صحبت کنیم.» در ابتدا چندین موافق این پیشنهاد نبودم. اینکه بخواهم چنین مسئولیتی را بپذیرم برایم سخت بود. با خودم فکر می‌کردم این کارها از توان من خارج است، ضمن اینکه تجربه چنین کاری را هم نداشتم. دکتر حسینی اصرار داشت که این جلسه را شرکت کنم و حداقل دلایل خودم را برای عدم همکاری به آقای احمدی‌نژاد توضیح بدهم. در نهایت برای اولین بار با ایشان به نهاد ریاست جمهوری رفتم و با احمدی‌نژاد ملاقات کردم. تصویری که از او در ذهن داشتم با آنچه در جلسه دیدم کاملاً متفاوت بود. در همان دیدار اول برخوردی بسیار دوستانه و صمیمی با من داشت و در طول جلسه نیز بدون هیچ تشریفات و پیرایه‌ای با من صحبت کرد. در طول جلسه اصرار من این بود که قادر به انجام این کار نیستم و اصرار ایشان بر این بود که تو می‌توانی بر راحتی وظیفه سخنگویی را انجام دهی. دائماً از تجربیات خودش برای

بودید؟

نه، با تغییر دولت مجدداً به دانشگاه برگشتم. علاوه بر دانشگاه به صورت مشاوره با شرکت سرمایه‌گذاری ملی به عنوان مسئول تدوین برنامه استراتژیک نیز همکاری می‌کردم. ● چه شد که وارد دولت نهم شدید؟

سال ۸۶ بود. آن روزها شمس‌الدین حسینی که قبلاً هم دانشگاهی بود و در وزارت بازرگانی با هم همکاری بودیم دبیر طرح تحول اقتصادی دولت بود. با من تماس گرفت و گفت: «با آقای احمدی‌نژاد صحبت کرده‌ام و تو را به عنوان سخنگوی طرح تحول اقتصادی دولت پیشنهاد

می‌گفت و اینکه اگرچه ممکن است در اوایل اشتباهاتی داشته باشی، اما چون استاد دانشگاه هستی خیلی زود کار را یاد می‌گیری. احمدی‌نژاد معتقد بود این کار نیاز به فردی دارد که دانش اقتصادی داشته باشد و البته چهره سیاسی هم نباشد. جلسه حدود سه ربع طول کشید و در نهایت من به عنوان سخنگو مشغول به کار شدم.

● قبل از این جلسه با طرح هدفمندی یارانه‌ها آشنا بودید؟ در آن جلسه در خصوص این موضوع هم بحثی صورت گرفت؟ در آن زمان آشنایی زیادی با طرح نداشتم و اطلاعاتم در حد کلیات بود. در خصوص کیفیت موضوع طرح هم بحثی صورت نگرفت. رئیس جمهور در آن جلسه بیشتر در خصوص اصلاحات مورد نیاز در خصوص حوزه‌های مختلف اقتصادی کشور و اهمیت اطلاع‌رسانی این طرح صحبت کرد، اینکه ما برای موفقیت در اجرای این طرح نیاز به سخن گفتن با مردم داریم و باید با مردم صحبت کرد تا برای مشارکت با دولت اقناع شوند.